

زن مسلمان در جامعه صربستان

گفتگو با خانم دکتر میسالا پرامنکوویچ نماینده مسلمانان در مجلس ملی صربستان – مجله

صدای اسلام شماره ۳۰۸

خانم دکتر میسالا پرامنکوویچ اولین زن مسلمان محجبه در مجلس ملی جمهوری صربستان طی مصاحبه با مجله "صدای اسلام" چاپ «جامعه اسلامی "در" صربستان» به جایگاه زن مسلمان در جامعه اشاره و توضیحاتی در باره وضعیت زنان مسلمان در منطقه ارائه و اظهار کرد که زنان و مردان مسلمان نباید نسبت به امور سیاسی بی تفاوتی و بی علاقتی نشان دهند.

پرامنکوویچ در پاسخ به اینکه ورود شما به مجلس شورای ملی توجه بسیاری از رسانه ها و شبکه های منطقه ای داخلی و خارجی را به سوی خود جلب کرده است، احساس شما در اولین روز حضورتان و روزهای بعد در مجلس ملی بعنوان یک بانوی محجبه که در واقع لحظه خاصی برای کلیه مسلمانان است، چه بود، گفت:

باید بگویم همین که زن مسلمان در زیر سایه حجاب وارد مجلس ملی کشور شود از اهمیت والایی برخوردار است. هم برای من، هم برای خانواده ام و هم برای حزبی که از سوی آن به نمایندگی منصوب شده ام و هم برای مردم و جامعه. این واقعه که پس از سالها انتظار، زن مسلمانی را در مجلس شورای ملی داریم حائز

اهمیت است. هر قوم و اقلیتی باید نماینده خود را در کشور داشته باشد و حضور من از جانب مردم در آنجا با رعایت موازین دینی طبیعی و روشن است، چرا که شمار قابل توجهی از بوشنیاکهای مسلمان در این کشور به سر می برند. بسیاری از زنان مسلمان با حجاب اسلامی در منطقه سنجاک و دیگر نقاط صربستان زندگی و در جایگاه های مهمی مشغول به کار هستند و حجاب در حوزه های آموزشی، پزشکی و جایگاه های بسیار مهم حضور دارد. قدر مسلم این امر باید ابتدا در محل کوچکی که در آن زندگی می کردیم رعایت و یا تمرین می شد تا اینکه بعداً به نقاط دیگر منتقل شود. قابل توجه اینکه من نماینده حزب مسلمانان (حزب صلح و عدالت صربستان "SPP") هستم، این حزب معرف همه چیزهایی است که فرهنگ، سنت و دین ملت را معرفی می کند.

از سوی دیگر این اتفاق برای کشور صربستان هم حائز اهمیت است، زیرا صربستان یک کشور دمکراتیک توأم با ظرفیت تحمل بالا و پذیرش واقعیت وجود تفاوت ها در جامعه است. سطحی از دمکراسی که پذیرای اقوام مختلف است. ضمن اینکه برای اقلیت ها هم مهم است، بدنبال نمایندگان معتبر و قابل اطمینان باشند نه افرادی که خود را با منافع گروه های خاص تطبیق می دهند. متأسفانه روند اسلام هراسی مقوله ای کاملاً رایج است که جهان امروز با آن روبرو است و در زبان شناختی از آن به ترس از اسلام تعبیر شده است که تفسیر کاملاً بی اساسی است. بشر امروز با انواع گوناگون افراط گرایی، در سطوح مختلف روبرو است و گروه های خاصی بطور عمدی و از روی قصد و اهداف از پیش تعیین شده برای تو صیف مسلمانان به عنوان افراد مستعد افراط گرایی، بر تروریسم اسلامی تمرکز می کنند، در صورتی که اسلام دین صلح، درک و تحمل فی مابین است، همان چیزی که حضرت محمد (ص) در عمل رعایت می کرد و نمایانگر تاریخ درخشانی است که میراث آن صلح و آرامش است. در اصل باید در جای دیگری به دنبال رد پای تندروی ها و افراط گرایی ها در جامعه بود. واقعیت این است که ما اغلب صحنه های افراط گرایانه را در گروه های غیر اسلامی هم مشاهده می کنیم اما هیچ کس از آن بعنوان تروریسم مسیحی یاد نمی کند. البته همیشه و در هر جامعه ای پدیده های روانی-اجتماعی ظهور می کند اما قدر مسلم این نام گذاری (تروریسم اسلامی) یک حرکت سیستماتیک و حساب شده است. در اینجا روشن می شود که یکی از وظایف مردان و زنان مسلمان سراسر جهان این است که بطور مناسب و مطمئن و مداوم احکام و ضوابط دینی خود را رعایت نمایند، پیرو آن خواهیم دید که فرصت برای تمایل به چنین نگرش هایی نسبت به مسلمانان کاهش خواهد یافت.

- هنگامی که در مجلس شروع به کار کردید، همکاران جدید شما چگونه به شما نگاه می کردند. با استقبالی که مواجه شدید، احساس شما چگونه بود؟

به شیوه‌ای بسیار دلپذیر و مناسب از سوی دیگر نمایندگان، بخش اداری، ریاست مجلس و دیگر بخش‌ها، پذیرفته شدم. برای همه خصوصاً رسانه‌ها بسیار جالب بود و برخورد مثبت و شایسته‌ای با من شد و تا کنون هیچ مورد ناخوشایندی در رابطه با حضور و یا نحوه پوشش من وجود نداشته است. از طرف دیگر تصور من این است که نمایندگان حزب "SPP" آقایان ذوکورلیچ و فخراتوویچ زمینه را برای استقبال از من به خوبی آماده کرده بودند. زیرا این دومین دوره است که این حزب در مجلس حضور دارد و این خود در برخورد نمایندگان با من تأثیر گذاشته است، شاید اگر در دوره پیشین وارد مجلس می‌شدم برخوردها به گونه‌ای متفاوت بود. در دوره دوم، همه با اهداف، برخوردها، جبهه‌گیری‌ها و اصولی که حزب ما به سوی آنها تکل دارد، برای سایر نمایندگان و دیگر احزاب آشنا و برای ما هم بسیار راحت‌تر بود.

- در همان روزهای اول بسیار فعال در نشست‌ها حضور داشتید. نمایندگان را داریم که تمام حضور آنها را می‌توان با انگشتان یک دست شمرد. اما شما حضور مستمر و قوی داشتید. می‌خواستیم نظر شما را با توجه به اینکه همکاران شما در دور اول بیش از یکصد گفتمان داشتند که غیر معمول هم است، بدانیم.

ما حزبی هستیم که برای جنبش خود نقشه، برنامه و هدف داریم و از همان لحظه آغازین فعالیت‌های خود را شروع کردیم. شخصی که رهبری ما را عهده دار است هوشمندانه عمل می‌کند و اکنون نیز معاونت رئیس مجلس ملی را عهده دار است. او هر یک از وظایف خود را جدی گرفته و با آنها به صورت یک امانت برخورد می‌کند. و ما نیز به همین گونه عمل می‌کنیم.

- حجاب در بلغراد چیز معمولی نیست، هرچند که می‌دانیم سفارتخانه‌ها و نمایندگان کشورهای عربی زیاد هستند. آیا این بخاطر جایگاه بالای بلغراد است همچون مجلس ملی به لحاظ شیوه متفاوت پذیرفتن مسائل گوناگون؟

تجربه من تا کنون در بلغراد مثبت بوده است و با توجه به اینکه این شهر یک کلان‌شهر است و افراد گوناگون و گردشگران زیادی در آن در رفت و آمد هستند، تنوع فراوانی در جامعه مشاهده می‌شود لیکن وضعیت نامناسبی در آن رؤیت نمی‌شود.

- در کنار حجاب که یک پیام قوی و اساسی برای شما، حزبتان، مسلمانان و صربستان است، شما فقط یک بانوی محجبه نیستید بلکه فارغ التحصیل مدرسه علوم دینی، دانشگاه اسلامی، دکترای علوم اسلامی و شخیصیتی هستید که خوب اسلام و قوانین آن را می شناسد. علاوه بر این فوق العاده زن فعالی در صحنه سیاسی جامعه هستید. چطور موفق به همه اینها می شوید. یک زن با توجه به اینکه باید مراقب کارهای منزل و خانواده باشد، آیا هیچگونه تعارضی با مقام و منصب او بعنوان یک مسلمان دارد یا خیر. اگر ممکن است بفرمایید نقش زن در جامعه و جایگاه های عمومی چیست؟

باید بگویم که در کنار درس و مدرسه و دانشگاه هیچگاه به فکر سیاست نبودم. جامعه و جوی که در آن بزرگ شده بودم به گونه ای بود که زنی را نمی دیدید با سیاست سر و کار داشته باشد. من پس از اتمام تحصیلاتم به محیط جامعه اسلامی باز گشتم و شروع به کار کردم، از سوی مقامات جامعه اسلامی به ما گفته شد ما امانت داران جامعه هستیم و باید جایگاه امانت داری خود را حفظ کنیم و وظیفه خود را به نحو احسن به انجام برسانیم. از یک طرف برای من مشخص نبود این حرف یعنی چه و از سوی دیگر کارهای منزل و خانواده آغاز شد که شاید لازم بود در همینجا متوقف می شدم؟! البته بعداً متوجه اهمیت آن برای حزب، اعضا و فعالان آن شدم، چرا که این مبارزه ای برای خود شخص، خانواده و آینده جامعه است. بنابراین من از دنیای سیاست و سیاستمداران نبودم اما امانتی را به دوش داشتم و باید آن را به مقصد می رساندم و مفید واقع می شدم. هرچند وقتی صحبت از فعالیت های سیاسی و اجتماعی زنان می شود، در تعاملات اجتماعی کلیشه های خاصی وجود دارد که این خاص زنان مسلمان نیست و در مورد همه صدق می کند. البته به نظر می رسد که در جهان زنان کمتر از مردان در جایگاه های مدیریتی قرار می گیرند.

از سوی دیگر زنان با مشکلات عدیده ای در محل کار درگیر هستند و حتی برای کارهای یکسان نسبت به مردان درآمدشان به مراتب کمتر است. آنها از حمایت کافی برخوردار نیستند. اما جالب توجه این که آمار نشان می دهد، در صربستان حدود ۴۰٪ زنان در مقامات و جایگاه های مهم قرار دارند که به ندرت در غرب با این درخشندگی مورد توجه قرار می گیرند. در بسیاری موارد دیده می شود، فرصت اینکه ظرفیت ها و تواناییهای خود را در جامعه نشان دهند از آنها گرفته می شود.

لازم است بدانیم، در بسیاری مواقع می بینیم که زن به صورت منفی در جامعه معرفی می شود و سوء استفاده از او در جامعه فراوان است. بدن او همچون کالایی تجاری به بهایی ناچیز فروخته می شود. به ظاهر حضور زن در جامعه پررنگ است، البته همین طور هم است، هیچ آگهی بدون حضور فیزیکی زن چاپ و منتشر نمی شود لیکن وقتی صحبت از اهمیت مسائل پیش می آید در برابر حضور او مقاومت می شود. ناگفته

نماند که اینگونه موارد در محیط ما مسلمانان هم در گذشته دیده می‌شد، اما در یک دهه گذشته نیاز به حضور زنان مسلمان در جامعه و زندگی اجتماعی احساس می‌شد.

زن مسلمان در جامعه غرب شرکت فعال دارد و محصول آن به احتمال قوی موفقیت های اقتصادی و رفاه است. اما شما بعنوان یک زن وقتی نیازهای انسانی خود را برطرف کردید، در مقطعی احساس استقلال و اعتماد به نفس بیشتری می‌کنید و نسبت به کسانی که از شما سوء استفاده می‌کنند نگرشی دفاعی از خود نشان می‌دهید. هنگامی که صحبت از مبانی و قوانین اسلامی می‌شود، هیچ گونه مانعی برای حضور و اشتغال زن در امور اجتماعی و سیاسی وجود ندارد. این واقعیت را داریم که بیش از ۵۰٪ درصد جمعیت ما را زنان تشکیل می‌دهند، آنها در عمل حق رأی دارند. اسلام برای زن مطلقاً همه گونه حقی قائل می‌شود. اما این سؤال پیش می‌آید که ما زنان مسلمان تا چه اندازه با این حقوق آشنایی داریم، تا چه اندازه برای دستیابی به آن آماده به مبارزه هستیم و آیا این حقوق همیشه آنگونه که باید تفسیر و توجیه می‌شوند یا خیر.

گاهی اوقات مسائل پیچیده ای هستند که نیاز به شرح و تفصیل دارند. بعضی آداب و رسوم خاص و کلیشه ای فقط با دین رنگ آمیزی شده‌اند و مذهبی به نظر می‌رسند در حالی که در واقع اینگونه نیست. من در طول مطالعات خود در باره قوانین شرع اسلام، به هیچ وجه با موردی که حضور زن را در جریانات اجتماعی محدود کرده باشد، برخورد نکرده ام. من فکر می‌کنم در بعضی جاها زنان نیاز به حضور ندارند، مخصوصاً شما این را در میان دختران نوجوان و دانش آموز و دانشجوی می‌بینید، آنها بیش از اندازه به خود و سر و وضعشان می‌رسند و خود را به نمایش عموم می‌گذارند اما نمی‌بینید که هیچ یک از آنها با خود کتاب و یا چیزی از منابع تحصیلی همراه داشته باشند. اگر تمایل به انجام کار مفیدی دارید این فرصت را دارید و حق انتخاب دارید. اما اینکه بر اساس جنسیت تبعیض و دفاعیه ای انجام شود و حق و حقوقی به چالش کشیده شود، کار اشتباهی است.

از نظر "مولودی" دانشمند اسلام شناس، هیچ مذهبی به اندازه اسلام در ارتباط تنگاتنگ با سیاست نیست، اسلام به لحاظ امر و نهی قوانین ساده ای دارد اما در عوض اصل امر به معروف و بازدارندگی از شر بسیار مورد توجه واقع شده است. می‌توان گفت قوانین شرع اسلام هیچگونه مانعی ایجاد نمی‌کند بلکه افراد می‌توانند دیدگاه های مختلف نسبت به آنها داشته باشند و بطور متفاوت عکس العمل نشان دهند.

در هر صورت ممانعت از اینکه کسی به دلیل نوع جنسیت به مسائل اجتماعی بپردازد، منجر به تبعیض می‌شود.

- عقیده‌ای وجود دارد با این مضمون که اسلام حقوق زن را محدود می کند و نه اینکه حقی به او می دهد. لطفاً در این مورد توضیح دهید. به کرات گفته می شود که حجاب فاکتور محدود کننده برای زن است. این موضوع را چگونه توضیح می دهید؟

اگر به تاریخ اسلام و رسالت حضرت محمد (ص) نگاهی بی اندازیم، متوجه می شویم، در آن زمان انقلابی در حقوق انسانها مخصوصاً حقوق زن ایجاد گردید و پس از نزول قرآن کریم است که زن در صحنه اجتماعی و سیاسی فعال می شود. در آن دوران بسیاری از زنان به تحصیل پرداختند، تا حتی بسیاری از زنان از عوامل انتقال احادیث نبوی به دیگران بودند.

آنان حق اعتراض به قوانینی را داشتند که اشتباه تشریح و توصیف می شد. آنها حق ارتد بدست آوردند و موظف به درس خواندن شدند و حق شرکت در زندگی عمومی را یافتند. وظیفه ما این است که قوانین شرعی را مجدداً با توجه به زمان و مکانی که در آن زندگی می کنیم تفسیر کنیم و مورد استفاده قرار دهیم. قوانین شرع اسلام می گوید: به نام پروردگارت، بخوان، فراگیر، تحقیق و تفحص کن و در هیچ جایی نیامده که این امر پروردگار مختص جمعیت مردان است. چه مرد و چه زن نیابستی نسبت به اتفاقات اطرافمان بی توجه باشیم، مبارزه با شیوه‌ای مناسب با هر آنچه که بد است وظیفه همه ما است.

- شما در پارلمان کشور فعال هستید و در مدرسه و دانشگاه اسلامی بعنوان استاد تدریس می کنید، در مجالس شورای شهر و منطقه شرکت می کنید. آنچه که مورد توجه ویژه بود، حضور شما در جلساتی بود که شب هنگام تا دیروقت به طول می انجامید یعنی تا جایی که حقوق شما بعنوان یک همسر و یک مادر که باید وقت خود را به خانواده اختصاص می دادید پایمال می شد، از سوی دیگر در جایی نیز نشست هایی را که جای بحث و گفتگو در مسائل خاص و بسیار حائز اهمیت بودند، رها می کردید. چگونه موفق می شوید در اینگونه مسائل تعادل و توازن برقرار می کنید. آیا ممکن است نحوه فعالیت های خود در پارلمان کشوری و شورای شهری برای ما تجزیه و تحلیل کنید؟

در دوره قبل چهار سال با مجلس شهر نووی بازار همکاری می کردم، روابط خوبی میان اعضای تیم بود و کارمان حساب شده انجام می شد. ما جزو حزب مخالف و اقلیت بودیم اما سازنده عمل می کردیم و فعالیت های مثبت بسیاری را به انجام می رساندیم، همیشه با استراتژی مشخص روی مسائل بسیاری کار می کردیم که معمولاً حزب حاکم اهمیتی به آن نمی داد. ما برای کلیه جلسات باید خود را از پیش آماده می ساختیم.

من فکر می کنم سیستمی که در سطح یک مجلس محلی و مدیریت آن و همچنین اشخاصی که برای برنامه ریزی و تنظیم کارهای روزانه تعریف شده اند که در مورد ما اکثرا وابسته به حزب حاکم نیز هستند، اشتباه عمل می کنند.

جلسات ساعتهای طولانی و شبها تا دیروقت به طول می انجامید، لیکن ما خانم هایی که عضو جلسه بودیم همیشه زودتر مرخص می شدیم و همکاری که می ماندند کار ما را پیگیر می شدند. البته در پارلمان کشوری زمان کاری تا ساعت ۱۸ تعریف و منظم تر است ضمن اینکه روزهای کاری و جلسات هم مشخص است. البته مهم این است که وظیفه ما امانتی است که به گردن ما نهاده شده و باید آن را با احساس مسئولیت و شیوه مناسب در راستای رفع مشکلات مردم به سرانجام رسانیم.

- روز سنجاک با توجه به شرایط موجود برگزار شد. پیام شما امروز بعنوان نماینده مجلس صربستان، شورای شهر و زن مسلمانی که با کارهای دولتی سر و کار دارد در رابطه با این روز چیست؟

روز سنجاک روز مهمی برای ما بوشنیاکها است، منطقه سنجاک برای خود استقلال داشت و حق داشتن سازماندهی داخلی، سنجاک خانه ما و محل آرامش ما است بدون توجه به ملیت، مذهب و دیگر تعلقات افرادی که در آن زندگی می کنند. توصیه می کنم حواسمان خیلی بیشتر به آن باشد. هم ما و هم بوشنیاک هایی که در گوشه و کنار دنیا به سر می برند باید سعی کنیم نحوه زندگی را در آن ترفیع دهیم و نباید به خود اجازه دهیم که برخی مسائل از کنار ما بگذرد و اتفاقاتی پیش آید که ما در طی آن نباشیم. رهبران ما نقش بسیار مهمی دارند، خوب یا بد تاریخ بعدها در مورد ما قضاوت خواهد کرد و ما همه باید به نقش خود در جامعه ای که بدان متعلقیم توجه داشته باشیم. سنجاک، تاریخ و سنت های ما افتخارات مردم ما هستند. چیزی که امانت ما هست اگر به دست نااهل بی افتد عواقب فاجعه باری خواهیم داشت.

<https://mesihat.org/2021/03/15/status-zene-muslimanke-u-drustvu>

رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران - بلگراد

فروردین ماه ۱۴۰۰